

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 1. pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Okrog g. Davidovića se zbira večina parlamenta

Danes sta imela gg. Davidović in Marinković dveurni sestanek

Včerašnje in današnje avdijence na dvoru. — Priprave za razveljavljanje z nasilji pridobljenih mandatov. — Demokratiški blok je vedno bolj viden.

— Beograd, 16. septembra. Dasiravno je politični položaj v Beogradu še vedno zelo zamotan, je bilo tekom včerašnjega dne zabeleženih več značilnih momentov, ki opravljajo domnevo, da se bodo dogodki tekom prihodnjih dni naglo razvijali in da bo položaj naglo razčiščen.

Posebno pozornost političnih krogov je vzbudila včerašnja skupna avdijenca ministrskega predsednika g. Vukičevića in zunanjega ministra dr. Marinkovića. Popoldne ob 5. je bil najprej sprejet na dvoru ministrski predsednik Vukičević, ob 6. pa je bil pozvan na dvor tudi zunanji minister dr. Marinković. Oba sta ostala nad eno uro v skupni avdijenci, nakar je g. Vukičević zapustil dvor, dočim je zunanji minister ostal še nad eno uro pri kralju. Oba politika sta po avdijenci odklonila vsako izjavo, opazilo pa se je, da je bil g. Vukičević zelo slabo razpoložen.

Šinči so se vršile ločene konference radikalnih in demokratičnih ministrov, na katerih sta gg. Vukičević in dr. Marinković poročala o svojih avdijencah. Sodeč po nerazpoloženosti vladnih radikalov, se zdi, da se situacija za g. Vukičevića ne razvija tako, kakor si sam želi, in da je položaj vukičevićevcev zelo omajen.

Največjo skrb vzbuja v vladnih vrstah akcija g. Davidovića glede snovanja demokratiškega bloka. Včerašnje konference med njim in zastopniki HSS ter zagotovila radičevcev, da so pripravljene podpirati vsako vladno g. Davidovića in voljni sodelovati pri vsaki kombinaciji, ki gre za tem, da se zruši Vukičević-Koroščekov režim, dokazuje, da dobiva ta kombinacija vedno verjetnejše in konkretnije forme.

Upanje vladnih krogov, da se bo kombinacija razbila na odporu radičevcev proti sodelovanju s SDS, se je po včerašnjih izjavah Stepana Radića in Pribečevića razpršilo. Oba politika sta v svojih izjavah naglasila, da je v danih razmerah treba iti preko vseh osebnih in strankarskih nasprotij.

Načrti in namere vukičevićevcev

Značilne izjave aktivnega radikalnega ministra. — Računi z razcepom med demokrati. — Grožnje z zopetnim razpustom parlamenta.

— Beograd, 16. septembra. Včerašnja »Politika« je objavila daljšo izjavo demokratiškega poslanca dr. Grola, znanega intimnega sodruka g. Davidovića. Poslanec Grol naglašja v svoji izjavi, da je radikalno demokratiška koalicija z izvedbo volitev izvršila svojo nalogo ter da bodo sedaj demokrati izvajali krizo vlade, ker nikakor ne morejo in ne bodo več sodelovali z g. Vukičevićem. Novinarji so se glede na to izjavo obrnili na aktivnega radikalnega ministra, ki jim je podal daljši odgovor, v katerem polemizira s poslancem Grolom, češ da deli mišljenje poslance Grola le neznatna manjšina demokratiškega kluba, dočim baje smatra dr. Marinković in demokratiški ministri, da je sedanja koalicija potrebna še nadalje. Radikalni ministri pričakujejo, da bodo demokratiški ministri razčistili položaj v demokratiški stranki. Vlada lahko mirno nadaljuje svoje delo v smislu točno določenega programa, ker ima ne le potrebno večino v Narodni skupščini, marveč tudi zaupanje obeh ustavnih faktorjev. Naglasil je, da vstopijo

klerikalci v kratkem v radikalni klub, ki bo imel na ta način 130 poslancev. Zato ni potrebno, da gre za dr. Marinkovićem ves demokratiški klub, ker bo imela vlada dovoljno večino tudi v slučaju, da gre za dr. Marinkovićem le polovica demokratiških poslancev. Radikalni krogi zatrjujejo, da bo vprašanje nadaljnjega sodelovanja med radikalni in demokrati povzročilo razcep demokratiške stranke.

Na opombo našega dopisnika, ali vlada lahko računa na ves radikalni klub, ker je vendar znano, da se nameravajo pasivci odcepiti od radikalne stranke, je g. ministar izjavil: »V slučaju, da bi ostala vlada v Narodni skupščini v manjšini, bo g. Vukičević razpustil Narodno skupščino in razpisal nove volitve.«

Značilno pa je, da tem in slinim grožnjam, ki se splošno kolportirajo iz vladnih vrst, v političnih krogih nikdo ne pripisuje resnosti in da vlada splošno prepričanje, da gre le za prozorni manevar, ki naj bi preprečil osnovevanje demokratiškega bloka.

JADRANSKI PROMET S SREDNJO EVROPO

Krakov, 16. septembra. Včera je bila zaključena konferenca za ureditev železniškega prometa med Poljko, Češkoslovaško, Avstrijo, Madžarsko in Jadranskim morjem. Konferenca so se udeleževali delegatje gori omenjenih držav in zastopniki Jugoslavije in Italije. Na konferenci je bil dosežen načelen sporazum. Decembra meseca se bo konferenca nadaljevala v Firenci in bo še le tam definitivno podpisano sporazum.

BOLGARSKI KRALJ V LONDONU

London, 16. septembra. Bolgarski kralj Boris je v Londonu gost angleškega kralja na gradu Balmoral.

Nova akcija za balkansko zvezo

Anglija deluje za sklenitev »balkanskega Locarna«. — Bojazen italijanske diplomacije. — Italija hoče tudi sama sodelovati. — Vse balkanske države njeno zahtevo odklanjajo.

— Zeneva, 16. septembra. V poučenih krogih se doznavajo, da se je na sestanku med angleškim zunanjim ministrom Chamberlainom in jugoslovenskim zunanjim ministrom dr. Marinkovićem med drugim razpravljalo tudi o problemu varnostnega pakta na Balkanu. Zatrjuje se, da je bil v zvezi s tem problemom odgojen podpis jugoslovensko-francoskega prijateljskega pakta, ki bi utegnil prejudicirati balkanskemu Locarnu. Vsebina tega sporazuma sicer še ni znana, zatrjuje pa se, da je Anglija pristala na gotove koncesije prizadeletim balkanskim državam.

Opazuje se, da je italijanska delegacija po odhodu dr. Marinkovića iz Zeneve pojačala svojo akcijo. Grandi se je ponovno sestal s Chamberlainom in Briandom. V italijanskih krogih se zatrjuje, da je šlo pri teh razgo-

vorih za načrt balkanskega Locarna. Razgovorom med Grandijem in Briandom je prisostvoval tudi vodja bolgarske delegacije. Zdi pa se, da je glavna akcija Italije v Zenevi naperjena proti vojaškim pogodbam med Beogradom in Parizom, ki vzbujajo v italijanskih krogih največjo skrb. Italija se čuti vsled teh pogodb ogrožena in zahteva razčiščenje položaja. Italija hoče zato na vsak način sodelovati pri balkanskem Locarnu, vendar pa še danes ni jasno, s kako pravico in na kak način naj bi se ji to omogočilo. Podobno je, da se Italiji ta načrt ne bo posrečil, ker vztrajajo vse balkanske države dosledno na načelu »Balkan balkanskim narodom« in se slejkoprej odločno protivijo vsaki nameri, da bi pri sklepanju balkanskega locarnskega pakta sodelovala še kaka druga nebalbanska država.

Razbita pogajanja za sporazum pri volitvah v ljubljansko Zbornico

Klerikalci onemogočili skupen nastop obrtništva pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. — Samostojen nastop stanovsko organiziranega obrtništva.

Po krivdi klerikalcev so naši gospodarski krogi že leto dni oropani svojega stanovskega zastopa, Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Celo leto je bilo našim gospodarskim krogom onemogočeno javno povzdigniti besedo za svoje interese, ker se je zdelo par klerikalnim gospodom in njihovim pomagačem potrebno, iz zgolj osebnih in strankarskih razlogov onemogočiti delovanje Zbornice.

Spričo škodljivih posledic, ki jih kaže brezobzirno strankarstvo v gospodarskem življenju, postaja želja po depolitizaciji gospodarskih ustanov, zlasti pa Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, vedno močnejša ter je prišla do izraza tudi pri zadnjih zborničnih volitvah, pri katerih pa so žal njeno uresničenje klerikalni krogi preprečili.

Ker se bodo v oktobru vršile ponovne zbornične volitve, so stanovske in strokovne organizacije pod vrhovnim obrtniškim svetom skušale preprečiti volilni boj, ki bi po nepotrebnem razburjal gospodarske kroge, ter so stopile v razgovore s klerikalno Jugoslovansko obrtno zvezo glede skupnega nastopa pri teh volitvah. Vrhovni obrtniški svet je hotel na ta način ugoditi splošni želji po depolitizaciji Zbornice, toda takoj v začetku razgovorov je našel vsled pretiranih zahtev od klerikalne strani na nepremagljive ovire. Vrhovni obrtniški svet je pomnil Jugoslovanski obrtni zvezki šest mandatov, za svojih pet zvez pa je zahteval 10 mandatov, za vsako zvezo po dva. Vrhovni obrtniški svet je namreč predvsem zastopal stališče, da so stanovske organizacije edine upravičene postavljati zastopnike v stanovsko zbornico in da je to stvar, ki se politični stranki nič ne tiče.

Zastopniki Jugoslovanske obrtne zveze so izjavili, da jim stanovske organizacije niso prav nič mar, zahtevali so zase deset mandatov, šest kandidatov pa naj bi imenovali vse pet stanovskih zvez, ki jih predstavlja Vrhovni obrtniški svet. Ta zahteva je seveda predstavljala omalovaževanje organiziranega obrtništva, pri čemer je treba poudariti, da Jugoslovanska obrtna zve-

za kot taka sploh ni sodelovala pri zadnjih zborničnih volitvah. Ker je Jugoslovanska obrtna zveza, ki stoji pod vodstvom klerikalnih eksponentov, odklonila celo razdelitev mandatov v razmerju 8 : 8, so ostala pogajanja brezuspešna.

Tudi na sestanku zastopnikov trgovstva in obrtništva, ki ga je sklical te dni zbornični komisar g. Ivan Jelačin in na katerem je predsednik Vrhovnega obrtniškega sveta g. Ivan Rebek iz Celja povdarjal, da ne nastopa v imenu kake politične stranke, ampak v imenu obrtniške organizacije, ni došlo do sporazuma, ker zastopniki SLS nikakor niso hoteli pristati na razdelitev obrtniških mandatov v razmerju 8 : 8.

Vrhovni obrtniški svet bo zaradi tega pozval organizirano obrtništvo, naj nastopi pri zborničnih volitvah samostojno in glasuje za listo, ki jo bodo postavile stanovske organizacije.

Klerikalna stranka je ob pogajanjih za sporazumen nastop vsega obrtništva ponovno dokazala, da ji ni za splošne koristi našega obrtništva, da je proti depolitizaciji naših gospodarskih ustanov, da noče sporazumnega dela za splošne koristi našega gospodarstva. Združene obrtniške organizacije so hotele preprečiti gospodarskim interesom škodljivo volilno borbo in hotele doseči pravičen kompromis. SLS pa je z neomogočimi zahtevami razbila pogajanja.

S tem se pričinja tudi za Zbornico za trgovino, obrt in industrijo volilni boj, v katerem bo stalo na eni strani stanovsko organizirano obrtništvo, na drugi strani pa eksponenti klerikalne stranke, ki zaradi osebnih in strankarskih ciljev izdajajo skupne stanovske interese.

Z ozirom na dejstvo, da je samo strankarstvo onemogočilo za celo leto redno poslovanje ljubljanske Zbornice in da bo za volilne priprave morala Zbornica na račun gospodarskih krogov izdati zopet stošče, smo prepričani, da bo stanovsko organizirano obrtništvo izšlo iz usiljenega mu volilnega boja zmagovito, tembolj, ker se je sedaj ponovno jasno pokazalo, kdo je proti sporazumnemu delu na gospodarskem polju.

Hlinka proti Rothermeru

— Praga, 16. septembra. Včera se je vršilo veliko protestno zborovanje zoper akcijo lorda Rothermera. Poleg ostalih govornikov je nastopil tudi vodja slovaške ljudske stranke pater Hlinka, ki je v svojem govoru odločno zavrnil vsak poskus za revizijo trianonske mirove pogodbe, povdarjal, da vživajo Slovaki v republiki popolno svobodo in enakopravnost. Povdaril je, da bi lord Rothermer v mnogo večji meri služil interesom miru, če bi se zavzel za izboljšanje položaja slovaške narodne manjšine na Madžarskem, kakor pa da se zavzema za madžarske narodne manjšine na Slovaškem, kjer uživajo mnogo večjo svobodo, kakor madžarski narod pod sedanjim madžarskim režimom. Na koncu svojega govora je izrekel v imenu slovaškega naroda iskreno zahvalo dr. Kramaju za njegovo delovanje za združitev Slovakov s Čehi. Govor pater Hlinka je napravil v vsej češkoslovaški javnosti velik vtis. Listi podarjajo, da je ta nastop pater Hlinka, ki je bil svoje dni eden najhujših avtonomistov, najboljši znak notranje konsolidacije češkoslovaške republike.

Velik požar v češkem zdravilišču

Praga, 16. septembra. Sinoči okrog 20. je nastal v hotelu »Imperial« v Františkovih varih iz doslej še neznanega vzroka požar. Ogenj je nastal na podstrešju. Še predno so dospeli gasilci, je bila vsa streha v plamenih. Ogenj se je naglo širil in je zgorelo tudi vse tretje in drugo nadstropje. Stanovalci so v zadnjem trenutku mogli rešiti samo golo življenje, dočim je vsa prilaga gostov zgorela. Hotel »Imperial« je bil eden največjih in najmodernejših urejenih hotelov in zbirališče najodličnejše družbe. V tem hotelu se je izvršila tudi zaroka bivše avstrijske cesarice Zite s takratnim princem in poznejšim avstrijskim cesarjem Karlom. Hotel je bil šele pred dvema letoma popolnoma renoviran in najmoderneje opremljen. Škoda se ceni nad 5 milijonov Kč in je krita z zavarovalnino. Požar je povzročil v zdravilišču veliko paniko, ker je obstajala nevarnost, da se razširi tudi na ostale hotele.

Iz pestre ljubljanske kronike

Aretacija drznega kolesarskega tatu.

V Kolodvorski ulici stanujoči trgovec g. Josip Pogačar ima prav lepo športno kolo znamke »Jogo«, vredno 3000 Din. Kolo je bilo sivo pleskano s poniklano balanco, okrnjeno navzgor. Plasti na kolesih so bili novi. Včeraj okoli 11. dopoldne je imel g. Pogačar opraviti na sodišču ter je svoje kolo prislodil k justični palači. Ko je svoje kolo na sodišču opravil, je začuden opazil, da mu je nekdo odpeljal kolo. Takoj je takratno javil stražniku. Danes zjutraj je g. Pogačar v spremstvu detektiva Turina pričel lov za tatom, ker je dobil na podlagi nekaterih očitvev priložni osebni popis tatu. Prvotno sta bila oba, on in detektiv, mnenja, da mora biti tat tam v mestni klavnic, kajti mož je glasom popisa pravi hrust. Danes dopoldne sta oba korakala po Poljanski cesti. Ko sta prispela v bližino hiše, kjer se nahaja Bizjakova pekarna, je g. Pogačar pripomnil, da bi bilo dobro i gledati na dvorišče dotične hiše. Rečeno, storjeno. Šla sta na dvorišče in v pravem brlogu zapazila nekega mladeniča, ki je prv marljivo pleskal kolo. Popreje je njima še neki mehanik povedal, da je včeraj pri njem kupoval ta in ta človek blatnike in da namerava prepleškati kolo. Dotični mladenič se je silno prestrašil, ko je zagledal policijskega detektiva. Kar okamenel je in takoj priznal, da je kolo ukradel pred justično palačo. Detektiv je možakarja povabil na policijo, kjer so mu takoj pošeno izprali vest. Je to že večkrat predkaznovani čevljarski pomočnik Anton Remar, stanujoč na Poljanski cesti št. 27. Zivel je prav udobno. Je zelo eleganten, star 26 let, noče delati in živi samo od pustolovščin. Remar je kolo že popolnoma prepleškano s svetlo-modro barvo, posrebril je tudi gotove dele in snel z balance ročaje. Dobro je kalkuliral. Če bo kolo popolnoma prebarvano, ga ne bo mogel nihče spoznati.

Kolo g. Pogačarja, ki je v Ljubljani edino tega tipa, ima kaj burno preteklost. Ze pred dvema letoma mu ga je drzen tat odpeljal in prodal v Zagrebu. Imel pa je tudi takrat g. Pogačar srečo ter ga je že po treh dneh dobil nazaj.

Druga kolesarska tatvina se je izvršila na Aleksandrovi cesti. V tovarni »Šatur-nus« zaposleni delavec Lojze Eberl z Rudnika je včeraj okoli 11.30 dopoldne postavil svoje 2000 Din vredno kolo pred hišo št. 12 na Aleksandrovi cesti. Imel je tam opravka pri neki stranki. Ko je opravil svoj posel, je opazil, da mu je med tem časom nekdo ukradel kolo. Kolo je rdeče pleskano in nosi tovarniško številko 194221 P 8. Tatvina je bila izvršena v teku nekaj minut.

Z aretacijo Antona Remarja se je posrečilo policiji priti na sled drzni tatinski družbi. Najbrže ima Remar na vesti zelo mnogo tatvin koles ter je zadnji čas postal izredno previden, zanašajoč se, da mu policija ne pride na sled. Dobro je vedel, da je kriminalni oddelek v polnem času zelo reduciran, ker so poslali na Bled najbolje detektivske moči. Ni pa še menda vedel, da so se detektivi vrnili v Ljubljano, ker je sedaj na Bledu končana letoviška sezona.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize. V oklepajih zaključke. Berlin 13.505—13.535, (13.52), Curih 1094—1097 (1095), Dunaj 7.9925—8.0025 (8.0075), London 275.90—276.70 (275.30), Newyork 56.64 do 56.84 (56.743), Pariz 22—224 (223), Praga 168.02—168.82 (168.42), Trst 308—310 (309).

Esekti: Celjska posojilnica 197—199, (199), Ljubljanska kreditna banka 140 denar, Pravediona 850 d., Ljubljanski kreditni zavod 160 d., Strojne tovarne 60 bl., Vevče 135 denar, Ruše 260—270, Kranjska industrijska družba 405 bl., Stavbna družba 56 d., Sešir 164 d.

Lesni trg: Tendence neizpremenjena. Zaključena sta bila dva vagona, 1 vagon bukovih letvic 27/27 ostrorobih, zdravih, suhih brez grč, franko vagon meja po 750 ter 1 vagon bukovih testonov, ostrorobnih, pararelnih, očeljenih in brez grč, franko vagon meja po 840. Povpraševanje je bilo za brusni les, franko vagon Jesenice ter za taninski les, franko vagon nakladna postaja ter za testone franko vagon nakladna postaja.

Deželni pridelki. Tendence mirna. Zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.

Effekti: 7% invest. posojila 1921 83/4—84, Hipotekarna banka 55—56, Ljubljanska kreditna 140—147, Pravediona 850, Trboveljska 485, Vevče 135—140.

Devize: London 275.70—276.70, Newyork 56.627—56.827, Pariz 222—224, Milan 308.25—310.25, Curih 1094—1097, Berlin 1351—1354, Praga 168.025—168.825.

INOZEMSKA BORZA.

Curih: Beograd 9.185.

Kraljevska rodbina prebije zimo v Zagrebu?

— Zagreb, 16. septembra. Današnji »Jutarnji list« poroča, da prispeta v kratkem v Zagreb kralj in kraljica in da ostaneja tam preko zime. Dvor bo nastanjen v bivšem banskem dvorcu, kjer so vsi prostori v to svrhu že pripravljeni. Glavni dvorni ples bi se imel vršiti letos v Zagrebu. Zagrebška javnost je sprejela to vest z velikim navdušenjem.

Vročina v Ameriki

Številne žrtve v Chicagu.

— Chicgo, 16. septembra. Nenavadna vročina, ki je zavladala zadnje dni v Chicagu, je zahtevala v zadnjih dveh dneh 25 žrtev. V Newyorku na solnčarici do sedaj ni nihče umrl.

Za pošteno občinsko gospodarstvo v Ljubljani

Klerikalci so bili od nekdanjih nasprotniki in škodljivci Ljubljane
Delo bivšega gerentskega sveta in zavoženo gospodarstvo klerikalnega režima. — Prazne mestne blaginje.

»Slovenec« je po nedeljskih skupščinskih volitvah v Ljubljani menda zopet prišel do sapa, kajti danes na petek je otvoril volilni boj za ljubljansko občinsko volivno skupščino »Za Ljubljano«. Pravijo, da je v petek slab začetek, in kakor dokazuje »Slovenec« članek, je ta pregovor resničen. Drugače ne bi mogel trditi, da 11. septembra ni govorila Ljubljana, ampak »klička«. Ta klička šteje seveda 4604 glasov, ki pa se bodo brez dvoma pri občinskih volitvah še pomnožili.

Seveda trdi »Slovenec« članek, da je bila Ljubljana deželna napredka samo tedaj, ko je vladala v bivšem občinskem svetu klerikalna stranka. Vse, kar se je prej in pozneje storilo, — izjemo tvorijo ba je komisariat na magistratu, — je bilo brez pomena in za nič. Sele klerikalci so napravili v bivšem občinskem svetu iz Ljubljane neke glavo, ampak tudi srce Slovenije. Zanimivo je, da istovetno klerikalno glasilo delo komisariata na ljubljanskem magistratu z delom bivšega občinskega sveta pod klerikalnim vodstvom. Klerikalci prevzemajo torej za sedanjim komisariat popolno odgovornost, kar je treba izrecno poudariti.

Oglemo si zasluge klerikalne stranke za Ljubljano. Znana stvar je, da je klerikalna stranka stara nasprotnica Ljubljane kot središče naprednega življa v Sloveniji. Znani so boji, ki jih je morala ljubljanska mestna občina voditi z bivšim kranjskim deželnim odborom ob vsaki priliki, ko je šlo za napredke Ljubljane. Po krivdi klerikalcev je bila potom tega deželnega odbora onemogočena že pred vojno obsežnejša stanovanjska akcija, ker so preprečili zagajevalec Aleksandrovo ceste. Ljubljani je bila odvzeta pravica do lasne električne centrale na Ljubljani in po krivdi klerikalnega deželnega odbora so bila onemogočena regulacijska dela v Ljubljani, za katera tudi zadnji klerikalni minister za kmetijstvo in vode dr. Kulovec ni postavil nobenega kredita v državni proračun.

Vsak sklep občinskega sveta Ljubljanskega, ki je bil namenjen za povzdigo napredka Ljubljane, je klerikalni deželni odbor razveljavil, in treba je bilo dolgotrajnih bojev in dragih pravd za njihovo delno uresničanje.

Ko je po vojni prišel občinski svet Ljubljanski radi slučajne politične konstelacije pod klerikalno vodstvo, je mestna uprava kmalu zašla v velike denarne težave zaradi nesmotrne gospodarske; v to dobo spada tudi povzdig vseh občinskih davščin. Ob koncu skoro vsakega meseca se je moral pokojni župan dr. Perić, ki pa je bil popolnoma odvisen od samovolje klerikalne večine, boriti s skrbmi, kako bo izplačal magistratne uslužbence in za mestno občinsko gospodarstvo je bila sreča, da je bil občinski svet razpuščen in da je prevzel upravo mestne občine bivši gerentski svet, ki je pod predsedstvom dr. Dinka Puca samiral mestne finance tako daleč, da mu je postalo ob smotnem gospodarstvu mogoče celo znižanje občinskih davščin. Dve leti je vodil gerentski svet občinsko gospodarstvo in v tem kratkem času se je Ljubljana modernizirala v razmahu, kakršnega nikdar poprej ni doživela. Pod bivšim gerentskim svetom je občina ljubljanska zgradila največ stanovanj, so se regulirala mnogostopninske ulice in ceste, prenovila zanemarjena občinska poslopja, povečala mestna elektrarna, zgradila moderna klavnica, kakršne ni nikjer v državi in kakršno ima malokatero drugo evropsko mesto. Izpopolnila razsvetljava mesta, razširila mestna ubožna akcija itd.

Predsednik bivšega gerentskega sveta, dr. Dinko Puc, je bil prvi, ki je sprožil misel in započel akcijo, da postane Ljubljana središče tujeskega prometa v Sloveniji, da bi postala Ljubljana slovenski Solnograd, iz katerega bi se širil tujski promet po vseh krajih Slovenije. Izvedba tega načrta je zastala, ko je prišel na magistrat vodni komisariat in ko so klerikalci radi svojih politično-strankarskih računov zavlekli ljubljansko občinsko volitve zopet za eno leto.

V času, ko so bili letos na vladi, so imeli klerikalci najboljše priliko dokazati svojo ljubezen napram Ljubljani. Toda ni

ti ene postavke ni v državnem proračunu, ki bi bila v prilogi ljubljanski mestni občini. Ničesar ni določeno za regulacijo Ljubljane, ničesar za zgradbo novih urbanih poslopj, kol itd. Pač pa so se spomnili Ljubljane na ta način, da so povedali davke njenemu prebivalstvu in da so okrnili njeno avtonomijo. Nedogledne so škodljive posledice določbe finančnega zakona. »Katero so glasovali klerikalci in po kateri se morajo proračuni vseh občin, ki presega gajo vato tseh milijonov dinarjev, predlagati v odobritev finančnemu ministru. S to določbo je Ljubljana izgubila svojo finančno samostojnost, ki je izročena po klerikalni krivdi na milost beograjskemu centralizmu in birokratizmu, ki sta že dovoljkrat pokazala, da nimata umevanja za naše potrebe.

Pod bivšim gerentskim svetom se je prvič v Ljubljani porabil kalidinski fond, ki ga je zbirala ljubljanska carinarnica iz prispevkov gospodarskih krogov, za tlakovanje in regulacijo ljubljanskih ulic; po krivdi klerikalcev pa je bila v finančni zakon za 1. 1927/28 vstavljena določba, po kateri sme finančni minister svobodno razpolagati s tem fondom tudi za druge namene, kakor je bilo prvotno določeno. Na ta način je Ljubljana oškodovana za teške milijone, ki so jih vplačali ljubljanski gospodarski krogi in ki so bili doslej namenjeni izključno njej sami.

In kaj se je storilo za povzdigo Ljubljane pod komisariatom na ljubljanskem magistratu, s katerim se klerikalci istovetijo? Celotno leto imamo že komisariat in dasi povteče že s 1. novembrom stanovanjski zakon, ni mestna občina zgradila niti enega stanovanja. Ako bi bivši gerentski svet ne zgradil hiše na Ahacjevi cesti z 82 stanovanji, bi mestna občina še s temi stanovanji ne mogla razpolagati. Res je pričel graditi sedaj komisariat nove hiše ter napoveduje obsežno stanovanjsko akcijo, dejstvo pa je, da je prišel to delo šele par tednov pred volitvami v občinski svet, katerega bo prepuščena vsa skrb za izvedbo. Občlanijsko posojilo za stanovanjsko akcijo je šele sedaj razpisano, bodočemu občinskemu svetu pa je prepuščeno, da ga izvede, četudi ima občina na njegov račun že znatne izdatke. In vendar je vladni komisar načrt obilicejskega posojila sprožil že lansko jesen ter je bilo dovolj časa, da bi klerikalci v vladi izposlovali njegovo odobritev ter tako omogočili pričetek gradnje stanovanjskih hiš že spomladi. Ali je to pametno in smotno občinsko gospodarstvo?

Ali se strinja morebiti z načeli pametnega in poštenega gospodarstva, če se od dajajo občinska dela glede na strankarsko pripadnost ponudnikov v škodo mestne občine in če se v mestno službo brez potrebe sprejemajo ljudje brez zadostne kvalifikacije, ker so slučajno pristali in agitatorji klerikalne stranke?

Kakšno je sedaj občinsko gospodarstvo pod klerikalnim režimom na mestnem magistratu, priča že samo dejstvo, da je moral zaposliti vladni komisar za nujno 6 milijonov posojilo za tekoče stvari, ki imajo že kritje v rednem proračunu. To se pravi, da nima vladni komisar denarnih sredstev niti za stvari, za katere je bil denar že tu!

Če trdi danes »Slovenec«, da je pomenilo gospodarstvo SDS na mestnem magistratu dobo sedmih suhih krav, potem pravimo mi, da je morda res pomenilo to za razne partizane, ne pa za ljubljansko mestno upravo in njeno gospodarstvo, kajti pod bivšim gerentskim svetom so se znižale mestne davščine, pod klerikalnim komisariatom pa se zvišujejo in napravljajo novi neutemeljeni dolgi.

Sedanje gospodarstvo v mestni upravi samo obseja klerikalni režim in ni nobenega dvoma, da ga bodo obodili tudi ljubljanski davkoplačevalci in volilci dne 2. oktobra v 16. namesto v 33. stoletje? Bogme, te svetilke so na olje.

— Da!

— Hitro! Veslajva k trgu sv. Marka.

Oba je gnala radovednost. Trg sv. Marka je bil srce Benetk. Tam gotovo naletita na živa bitja.

Toda trg sv. Marka je bil prav tako mrtev, kakor obala in zalivi. Vsa presenečena sta opazila, da ni videti nobenega motornega čolna ali parnika.

Pred trgovom so se tiščale druga druge črne gondole, ki jih ni nihče čulval.

Električne žarnice, ki so nekoč razsvetljevale trg, so izginile. Njihovo mesto so zavzele na lesenih stebrih visoke svetilke na olje. Luna je sijala v mračna okna palače dožev.

— Moj Bog! Srednjeveške Benetke.

— Stopiva na obalo, — je predlagala Leticija.

Potisnila sta čoln k mokrim stopnicam. Jean je pomagal Leticiji izstopiti.

Vsa presenečena sta hodila po ulicah izumrlega mesta, ki se je vrnilo čez

Pisane zgodbe iz naših krajev

Ciganova osveta. — Strašna letalska nesreča. — Obupen čin železničarja. — Če ciganke kupujejo dukate.

V Kletaslu pri Jasrebarskem biva kira ciganjska kolonija. Prebivalstvu in obilnim povzročajo ciganje velike nepravice, ker krađajo in delajo škodo po polju. Ciganjska kolonija se zabava, a med njimi pride tudi večkrat do krvavih pretepov. V četrtek je cigan Sokolovič pripeljal v svoj šotor kot nezakonito ženo Jano Kovačevič, ki je bila dotlej ljubica Sokolovičevega sosedja Mauroviča. Ta Sokolovičeva cigan. ženitba je razburila Mauroviča, postal je ljubosumen in sklenil je, da se krvavo osveti. Ko sta Sokolovič in njegova nova ljubica sanjala proti večeru v zaprti kolibi o svoji novi ciganjski sreči, je planil v stan ljubosumni sosed. Takoj nato so na kolibo navali vsi sosedovi sorodniki in zahtevali, naj Sokolovič stan zapusti; oboroženi so bili s sekirami in samokresi. Ker cigan ni hotel kolibe zapustiti, je sosed ustrelil nanj iz samokresa in ga pogodil naravnost v srce. Nato so ga vrgli pred kolibo, ljubici Jani pa, ki je izgubila že prvo noč ljubčka, se je posrečilo ubežati. Orožniki so naslednji dan aretirali morilca Mauroviča in šest njegovih sorodnikov.

Iz Hercegovna poročajo, da se je v četrtek dvignil v Boki Kotorski hidroplan št. 205 s petimi podoficirji aviatične šole. Avion je vodil narednik pilot Pavčič. Radi defekta v motorju je začelo letalo nenadoma padati iz višine kakih 200 m. Letalo je padlo v morje kmaj 5 m od obale. Zgodilo se je to polpodne ob 5.15. Letalo se je popolnoma razbilo in vseh pet letalcev je obležalo na mestu mrtvih. Smrtno onesrečili so se Pavčič iz Ljubljane, Meršič iz Požege, Banjaček iz Pakraca, Rapozehel iz Istre in Rajaković iz Sarajeva.

Včeraj zjutraj je prišel na komisariat železniške obmejne policije v Subotici železničar Božo Maksimovič in je

rekel dežurnemu uradniku: Javljam pokorno, da sem ubil svojo ženo!

Pri zaslišanju je Maksimovič izpovedal, da je dolgo vrsto let živel v divljem zakonu z Jelisaveto Sekulič. Sprva sta živela složno in srečno, sčasoma pa je Jelisaveta postala napram njemu hladna. Stanoval je pri nji, a ona ga je večkrat podila iz hiše, češ, naj gre k vragu, saj ga ne potrebuje več. Ljubica ljubosumna železničarja se je med tem zaljubila v drugega. Ko se je železničar včeraj vračal ponoči domov, mu Jelisaveta ni hotela odpreti ter ga je tudi pošteno ozmerjala. To je razjarilo ljubosumnega Božo. Vdrl je v stanovanje in napadel nezvesto žensko s kuhinjskim nožem. Zabol jo je osemkrat in jo težko ramil. Ker je izgubila mnogo krvi je malo verjetno, da ostane pri življenju. Ves krvav je tekel Maksimovič na policijo in se sam javil komisariju, ki je odredil njegovo aretacijo. Sekuličeva so prepeljali v bolnico.

V menialno Prve hrv. štedionice v Zagrebu sta prišli včeraj dve ciganki. Takoj je oboje opazilo, da imata slabe namene, ker nobena ni odločno stopila pred blaginjo in sta se obe sumljivo vedli. Govorili sta neko mešanico nemškega, hrv. in madžarskega jezika. Od kot sta prišli, je težko reči. Zdi se, da sta iz zagrebske okolice in sta govorili v tujem jeziku, da bi uradnika preslepili. Pred blaginjo je ciganka zahtevala nekaj dukatov po 20 kron s cesarjevo glavo in madžarsko krono. Blaginji jima je dal nekaj komadov zlatnika, katere sta ciganki pregledovali in sukali v rokah ter končno izbrali 4 dukate, jih plačali in nato odšli. Pri skontiranju blaginje je uradnik opazil, da mu manjka sedem dukatov v vrednosti 1600 Din. Ni bilo dvoma, da so bili vmes ciganski prsti, ker so ta dan samo ciganke kupovale zlatnike. Policija išče premeteni ciganki.

Prosveta

Slovensko moderno slikarstvo v Pragi

Društvo upodabljalnih umetnikov »Mavna« v Pragi je priredilo svojo 132. razstavo in izdalo eleganten katalog z naslovom »Slovensko moderno slikarstvo« (Slovensko moderno slikarstvo). Razstava se vrši v reprezentativnem Obč. domu od 7. t. m. do 9. oktobra t. l. pod protoktoratom dr. Mil. Hodže, ministra šolstva in narodne prosvete. V častnem predsedstvu so jugoslovanski poslanik dr. Br. Lazarevič, poslanik čsl. v Beogradu Jan Seba, dr. Otakar Beneš, bivši čsl. gener. konzul v Ljubljani, dr. Fr. Reel, čsl. konzul v Ljubljani, dr. Fr. Lukman, rektor ljubljanskega vseučilišča, dr. Mat. Murko, vseučil. prof. v Pragi, velika župana v Ljubljani in Mariboru, predsednika ljubljanske in mariborske občinske skupščine, vladni komisar Mencinger v Ljubljani in Otton Zupančič. Uvod z očitkom zgodovine razvoja slovenske upodabljalne umetnosti in kratkimi življenjepisji je napisal dr. Fr. Messec. Razstavljena so dela iz narodnega muzeja in narodne galerije v Ljubljani, iz zasebnih zbirk in iz atelejev slikarjev. Janez Subic (1850—1889) je zastopan s 14 slikami in 11 grafikami, Jur. Subic le s 6 slikami in 5 grafikami, Josip Petkovec le s 4 slikami, Ant. Ažbe celo le z 2 slikama: Ivana Kobiljeva ima 8 slik, Ferdo Vesel 15 slik, Ivan Grohar 13 slik in 1 grafiko, Rik. Jakopič 11 slik s 3 grafikami, Roza Klein Sternova 1 slika in 5 graf., Mat. Stern 10 slik in 6 graf., Mat. Jams 10 slik, Fran. Tratnik 2 slike in 3 grafike, Veno Pilon 10 slik in 9 graf., Gofir Ant. Kos 5 slik, Fran. Kralj 2 in Anton Kralj 1 sliko, Bož. Jakac 28 graf., Lojze Spazapan 6 in Miha Maleš 5 graf. Skupaj je na razstavi 202 olinatih, akvarelnih in pastelnih slik in parjev sploh ni. Katalog prinaša tudi po eno Janca Subičeva, Juri Subičeva, Petkoveškova, Ažbetova, Kobiljeva, Veselova, Groharjeva, Jakopčeva, Sternove in Sternova, Jamova, Vespotečeva, Tratnikova, G. Kosova, Pilonova in Fr. Kraljevo črno nmanjšano reprodukcijo.

100 letnica rojstva Josipa Freudenreicha. Narodno gledališče v Zagrebu pripravlja svečano proslavo 100letnice rojstva Josipa Freudenreicha. Tudi ostala naša gledališča proslavljajo ta, za gledališko umetnost pomembni dan. Bilo bi želeli, da porabijo to priliko tudi naši podeželski odri in v pripravi klasično Freudenreichovo delo »Graničarji«, ki je po svoji vsebini še vedno aktualno.

Trubadur v ljubljanski operi. Danes, v soboto zvečer, se vzpirajo v ljubljanski operi Verdijevo delo »Trubadur« v popolnoma novi inscenaciji in deloma tudi novi režiji, deloma pa je nova tudi letinjska zasedba te opere. Azuceno poje ga. Vilma Thierryjeva, ki je že tolikokrat žela velike uspehe v tej vlogi v Ljubljani in drugod. Z Leonoro debutira na našem odru mlada nadarjena dramatična pevka gna. Karolyjeva iz Zagreba. Dama ima lep obsežen in izobilen glasbeni material, kar vse nam da je tidno upanje, da bo v tej, sicer: težki vlogi lepo uspešna. Za naš oder je tudi nov Manrico novega našega člana tenorista G. Gospodinova in prepričani smo, da bo vžgal G. Holodkov tudi v vlogi ponosnega grofa Lune. Opero dirigira kapelnik g. Neffat. režira pa g. Šubelj. Začetek predstave je točno ob 8. uri.

Popust pri gledaliških predstavah za časa jesenske razstave na ljubljanskem velesejmu. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani je dovolila vsem posetnikom gledališke razstave 20odstotni popust pri predstavah v Narodnem gledališču, ki se vršijo od 17. do 25. septembra. Vstopnica voljavna za obisk gledališke predstave se predloži gledališki blaginji pri nakupu sedeža za katerokoli predstavo in predložena vstopnica daje potem kupcu pravico 20odstotnega popusta. Predprodaja vstopnic pri dnevni blaginji v operi, pa tudi v paviljonu »K. velesejma, kjer se nahaja gledališka razstava.

Dramska premijera. V torek dne 20. t. m. se vzpirajo prvokrat na slovenskem odru veseligras »Rajski vrt«. To delo se zadnji dve sezoni s največjim uspehom vzpirja na vseh odrih erjednje Evrope. — Svojo premijero je imelo v Nemčiji in je prevedeno skoro že v vse jezike. Dramsko oboje vzpirajo to novloto v opernem gledališču. O zasedbi prihodnjic.

Nedelova opereta »Poljska kri« se poje v nedeljo dne 18. t. m. v ljubljanski operi v običajni zasedbi z g. Poličeva, Balakovo ter gg. Drenovcem, Pečkom in Povhetom v glavnih vlogah. Tudi za to pred

stavo imajo posetniki gledališke razstave na ljubljanskem velesejmu 20odstotni popust. Začetek točno ob 8. uri.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Petek, 16. septembra 1927; katoličani: Ljudmila; pravoslavni: 8. avgusta, Antim.

Jutri: Sobota, 17. septembra 1927; katoličani: Sanje Sv. Franč.; pravoslavni: 4. avgusta, Vavila.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: »Princesa Nino«.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Picoli, Dunajski c.; Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

Jutri: Bahovec, Kongrenski trg; Ustar, Sv. Petra c.; Hobevar, Sv. Šiška.

ZA NAŠE NAROČNIKE.

Danes so na vrsti naročniki serij 5 in 1.

Zahvala

Namero, da bi se na tišem, čisto nepoznano zvršil 50letni mašinski jubilej, so preprečili moji prijatelji, Cirilmetodari in trnovski župljani. Iz teh krogov je priklopel ob mojem zlatem dnevu 27. julia 1927 toliko ustnih, brzojavnih in pismenih dokazov naklonjenosti in ljubezni, da mi je težko, da, nemogoče najti izraz dostojni zahvali. Kako naj se zahvalno oddolžim prvomestniku Družbe sv. C. in M. gospodu A. Hudoverniku za čuvstveni govor, dvorni dami gospe dr. Tavčarjevi za častitko in duhteči dar, ljubljanski m. in ž. podružnicam za osebno čestitanje in za 50 kamnov, podarjenih Družbi sv. C. in M. Njene izvenljubanske podružnice — 44 — so me obule s pismenimi in brzojavnimi čestitkami. Iskrena hvala vam, vztrajnim braniteljem naše narodnosti! Hvala kočevskim Slovencem, jugoslovanskemu Sokolskemu Savezu in Zadrugi gostilničarjev v Ljubljani, ki so se prijazno spomnili mojega jubileja. Da se je slavje tako lepo zvršilo, gre čast in hvala med drugim gosp. mestnemu župniku Fr. Finžgarju, vc. trnovskemu cerkvenemu pevske mu zboru, v prvi vrsti pa gospe: Balohovi, Petrovičevi in Tentejevi, ki so z izredno poštovanostjo vodile vse priprave. Kriz in zlati šopek, prejeta kot dar trnovskih župljanov, mi bosta draga spomenika zlate maše. Nepozaben mi ostane trenutek, ko me je tako ljubko pozdravila trnovska nežna mladina. Za vse to in za slovesno zvonjenje in razsvetljavo zvonikov najsrčnejša hvala mojim nekdanjim župljanom!

Številnim udeležencem zlate maše se priporočam z najtoplejšo zahvalno v prijazen spomin

Ivan Vrhovnik.

V Kozelji, dne 1. avgusta 1927.

Sport

Pričetek prvenstvenega tekmovanja LNP za 1927-28. V nedeljo 18. t. m. se prično prvenstvene tekme tudi v ljubljanskem I. razredu, ki ga tvorijo za leto 1927-28 SK Ilirija, ASK Primorje, SK Jadran, SK Slovan, ZSK Hermes in SK Slavija. V prvem kolu se srečajo v nedeljo na igrišču Ilirije ob 14.30 Ilirija v Slavijo, ob 16.15 Slovan z Jadranom. Ilirija nastopi proti Slaviji pač kot siguran favoriti; izid tekme Slovan: Jadran je negotov. Rezervna moštva igrajo med seboj isti dan dopoldne ob 10. na igrišču Ilirije igra rezerva Ilirije in Slavije, na igrišču Primorja rezervi Slovana in Jadrana. Izmed drugorazrednih klubov absolvirata v nedeljo svojo prvenstveno tekmo Krakovo in Reka. Nastopita ob 14. na igrišču Primorja.

Jesenska motociklistična dirka na Teznu. V nedeljo se vrše na dirkališču Tezno pri Mariboru velike motociklistične dirke, katerih se poleg domačih dirkačev udeležijo tudi elita inozemskih, zlasti grških in dunajskih, tekmujejo pa tudi odlični zagrebški dirkači Štrban, Fitterer itd. Dirke se prično ob 14.

Zagreb: Gradec. V nedeljo se vrši v Zagrebu medmestna tekma Zagreb: Gradec. Postava Zagreba je nastopala: Mihelič — Mantler, Dasović — Hitrec, Premeti, Kriz — Zinaja, Agić, Perska, Cindrič, Babič. — Gradec je nominalni sledeči tim: Hilden (GAK) — Wicher (GAK), Keckstein (GAK) — First (Hakoh), Stani (GAK), Daller (Sturm) — Gerth (GAK), Gaber (GAK), Ptak (O.), Strakowits, Zeindlhar (oba GAK).

rešenanečne dobe.

Poveljnik je potegnil rapir in zagodrdnjak nekaj v čisti italijanski. D'Albanac je razumel Machiavellijev jezik in se ga je za silo tudi posluževal. Ves presenečen je začul:

— Odkod prihajata, gospoda, v taki obleki in v takem čolnu? Saj vesta, da je prepovedano voziti se po zalivu in hoditi po Benetkah v drugačni obleki, kakor jo predpisuje zakon. Potrudita se, prosim, za menoj.

Za poveljnikovim hrbotom so se zbrali radovedneži: bosonogi gondoljeri s pestrimi šali okrog vratu, plemiči v širokih klobukih, z meči pod črnimi plašči, razcapana in zamazana deca.

Leticiji in Jeanu se je zdel ta prizor zabaven.

— Ali sem ga prav razumela? — je vprašala Leticija in prevedla njegove besede.

— Da, tako je dejal, — je pritrdil d'Albanac.

— Pojdiva za njim. — Tam bova vsaj izvedela, kaj vse to pomeni.

— Pripravljena sva slediti vam, gospod! — je odgovoril d'Albanac.

Z golim mečem v roki se je Benečan obrnil in krenil proti dvorcu dožev.

Ujetnika so spremljali začudeni pogledi radovedne množice.

Jean de la Hyre:

500

Roman.

— V Benetke! Zapovejte vojakom, naj spuste čoln.

— Ali pojdeva sama? — je vzkliknilo dekle radostno.

— Da, sama. Le hitro!

Čoln je bil v posebnem rezervoarju, ki so ga dvignili s pomočjo električnega toka na gladino zaliva. D'Albanac je spustil čoln v morje in Leticija se sedla k veslom. Oba sta se zagledala v speče Benetke, tako malo podobne Benetkam iz leta 1930 in še manj Benetkam, kakršne sta pričakovala 1. 3234.

Čim bolj se je bližal čoln obali, tem večje je bilo njuno začudenje. Daleč naokrog je vladala grobna tišina, ki so jo motili samo enakomerni udarci vesel. Da ni bilo redko posejanih lučic med hišami, bi mislila, da se bližata zapuščenemu pokopališču.

Bleda in razburjena sta se spogledala.

— Čudno, — je zašepetala Leticija,

— nobene ladje ne vidim. Ko sem pa

bila zadnjič v Benetkah, je bilo vse polno parnikov, ribiških ladij in čolnov.

— Da, po tem zalivu so vozili parnike iz Jadranskega morja v pristanišče. Mnogi so se tu ustavljali. Spominjam se, da so na temle kraju vedno stale gondole. Neverjetno! Kaj sva res stopila v 16. namesto v 33. stoletje? Bogme, te svetilke so na olje.

— Da!

— Hitro! Veslajva k trgu sv. Marka.

Oba je gnala radovednost. Trg sv. Marka je bil srce Benetk. Tam gotovo naletita na živa bitja.

Toda trg sv. Marka je bil prav tako mrtev, kakor obala in zalivi. Vsa presenečena sta opazila, da ni videti nobenega motornega čolna ali parnika.

Pred trgovom so se tiščale druga druge črne gondole, ki jih ni nihče čulval.

Električne žarnice, ki so nekoč razsvetljevale trg, so izginile. Njihovo mesto so zavzele na lesenih stebrih visoke svetilke na olje. Luna je sijala v mračna okna palače dožev.

— Moj Bog! Srednjeveške Benetke.

— Stopiva na obalo, — je predlagala Leticija.

Potisnila sta čoln k mokrim stopnicam. Jean je pomagal Leticiji izstopiti.

Vsa presenečena sta hodila po ulicah izumrlega mesta, ki se je vrnilo čez

trinaest stoletij v daljno preteklost.

— Pojdiva na kolodvor, tam gotovo najdeva ljudi.

— Bojim se, da kolodvora ni več, — je ugovarjal d'Albanac, — kajti železniški most je porušen in proge ni videti nikjer.

Spotoma sta spoznavala zgodovinske trge, spomenike in kanale. Približala sta se kanalu, kjer bi moral biti na drugi strani železniškega mostu kolodvor.

— Mostu ni!

— In tudi kolodvora ni!

Na kraju, kjer so sopihale lokomotive in se menjavali vlaki, se je razprostiral zdaj zanemarjen park.

Leticija se je zasmejala.

— Počakati morava solnčnega vzhoda. Morda pa solnce predrami to čudno mesto. Vrniva se na trg sv. Marka.

Odšla sta nazaj ob spečih kanalih. Naenkrat sta se zdrnila in ustavila. Nad Benetkami je zacingljalo sto in sto zvončkov, po mrtvem zraku so zadonel nežni zvoki in zopet je bilo vse tiho.

Leticija je prebledela, iztegnila je roko in pokazala:

Dnevne vesti.

Ljubljani, dne 16. septembra 1927.

— **Kraljeva dvojica** čez zimo v Zagreb. Iz Zagreba poročajo, da prideta kralj in kraljica v kratkem v Zagreb in ostane tam dva do tri mesece. Željo za bivanje čez zimo v Zagrebu je izrazil naš kralj že prej, a je ni mogel izpolniti radi važnih državnih poslov, ki so ga zadrževali drugje. Banski dvorec v Zagrebu je že pripravljen, da sprejme visoka gosta. Dvorce so zunaj in znotraj popolnoma prenovili in na novo uredili. Ker ostane kralj delj časa v Zagrebu, se bo to zimo vršili tudi dvorni ples po vsej priliki v Zagrebu. Če ne bodo politični dogodki prisilili kralja, da se vrne v Beograd, preživi skoraj vso zimo v hrvatski prestolici.

— **Angleški poslanik v Sloveniji.** Danes je prišel v Ljubljano angleški poslanik na našem dvoru g. Kenard, ki je nato odpotoval na Gorenjsko na lov.

— **Minister dr. Kumanudi na potu skozi Ljubljano.** Z jutranjim beogradskim vlakom se je pripeljal v Ljubljano minister za šume in rudnike dr. Kosta Kumanudi. Ob 8.45 je nadaljeval vožnjo preko Jesenic v Zenevo, kjer bo na zasedanju Društva narodov zastopal zunanjo ministrstvo dr. Vojo Marinkovića. Za njegovega namestnika je določen dr. Ilija Šumenković.

— **Razdelitev dolgov bivše Avstroogrske.** V Parizu se 24. t. m. vrši konferenca delegacij nasledstvenih držav, ki bo definitivno določila kvoto glede razdelitve predvojnih dolgov bivše Avstroogrske. Našo državo zastopa na tej konferenci g. Mate Bosković.

— **Oceanografski institut na Jadranu.** Ker je naša jadranska obala mnogo važnejša in bogatejša kakor italijanska, so strokovnjaki sprožili misel, da bi se na Jadranu osnoval poseben oceanografski zavod. Vlada je pozvala znamenitega norveškega strokovnjaka dr. Brocha, da z nasveti pomaga našim strokovnjakom pri zidanju novega zavoda. Važno je predvsem, kje se bo izbral najprimernejše mesto, čeprav je ob naši obali več mest, kjer je mogoče opazovati življenje v morju in stanje morske vode. V komisijo za iskanje najprimernejšega kraja je srbska kraljevska akademija znanosti poslala Jovana Žujovića in dr. Živojina Glogjevića in kot namestnika dr. Borisa Zarnika. Jugoslovenska akademija znanosti in umetnosti je delegirala dr. Arturja Gavazzija in dr. Vala Vouka ter kot namestnika dr. Jovana Hadžića iz Ljubljane. Komisija se sestane 20. t. m. v Splitu.

— **Stičica iz volilne borbe.** Glavnemu volilnemu odboru v Splitu dohajajo dnevno pisma, ugovori in pritožbe proti teroru in sleparijam, ki so se godili ob volitvah v Blatu na Korčuli. Med drugimi je opisan slučaj, kako je v Blatu občina prejela zavoj od notranjega ministrstva, v katerem je bilo 553 volilnih kroglic. Dan pred volitvami so člani mestnega odbora zalitvali, da se kroglice preštele. Predsednik odbora se je sprva temu protivil in končno na pritisk članov pristal. V zavoju je bilo namesto 553 samo 289 kroglic. Vsi so iskali manjkajoče kroglice. Predsednik volilnega odbora jih je naposled našel v občinskem uradu.

— **Zatvoritev planinskih koč.** Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva javlja, da zatvorijo sledeče koč: v nedeljo 18. septembra koč na Kamniškem sedlu, Krekovo koč na Ratitovu, v ponedeljek 19. septembra Triglavski dom na Kredarici, koč pri Triglavskih jezerih, Vodnikovo koč na Velem polju, v torek 20. septembra Aleksandrovo dom.

— **Tehnična srednja šola za lesno industrijo v Sarajevu.** Ta šola se je preselila iz Drvara v Sarajevo, kjer bo nadaljevala kot oddelke tamonjske tehnične srednje šole svoje važno prosvetno misijo. Šola vzgaja tehnike srednješolske kvalifikacije za lesno industrijo. Vpisovanje za učenje izven Sarajeva bo 21. t. m. od 9. do 12. Ponk prične v prvem razredu 22. t. m., v ostalih razredih pa 1. oktobra.

— **Izseljeniška kvota izbrpana.** Izseljeniški komisariat v Zagrebu poroča, da je naša kvota za izseljevanje v Zedinjene države za kvotno leto 1926—1927 popolnoma izbrpana.

— **Loterija Vidovičevega pokreta.** Poljedelsko ministristvo je dovolilo Vidovičevemu prosvetno-etičnemu pokretu, da sme prirediti na dan etičnega pokreta 21. marca 1928 loterijo, ki bo obsegala 120.000 srečk po 5 Din z 11.263 dobikov in skupni vrednosti 385.000 Din. Srečke pridejo v kratkem v promet. Čisti dobiček loterije je namenjen pospeševanju tega važnega prosvetnega in etičnega dela med našim ljudstvom.

— **Naši železničarji v Plzni.** V sredo so prišli jugoslovanski železničarji pod vodstvom dr. Kavčiča v Plzen. Na kolodvoru so jih pozdravili zastopniki vojaških in civilnih oblasti. Gostje so si ogledali škodove tovarne in znano plzensko pivovarno. Zvečer jim je priredilo društvo železniških uradnikov banket.

— **Pristojnost rednih sodišč za spore glede stanovanjske odpovedi.** Stol sedmorice v Zagrebu je v načelu odločil, da so redna sodišča pristojna za tožbe glede stanovanjske odpovedi v vseh slučajih, kjer je stanovanje po odredbah stanovanjskega zakona odpovedano zato, ker se hišni posestnik in najemnik nista sporazumela glede višine najemnine po 11. novembru 1927.

— **Prosvetni zakon v razpravi.** Prosvetno ministristvo je sklenilo proučiti vse osnutke prosvetnih zakonov, ki bodo do sedanjega dne Narodne skupštine predlagali po intencijah sedanjega ministra dr. Perića. Mo' prvimi bo predložil Narodni skupščini zakon o osnovnih in srednjih šolah.

— **Kongres jugoslovnskih zdravnikov.** Kakor smo že poročali, se bo vršil od 24. do 25. t. m. v Rogazki Slatini kongres jugoslovnskega zdravniškega društva. Stanova-

nja za udeležence so že pripravljena. Uprava zdravilišča prosi zdravnike, da pravočasno prijavijo udeležbo. Kongresa se udeležijo tudi češkoslovaški, poljski in bolgarski zdravniki. Po kongresu se razidele izletniki v tri skupine: ena napravi izlet v Maribor, druga v Dobrovo, tretja pa v Ljubljano, na Bled in Bohinjsko jezero.

— **Avstrijska vas Ratasche.** »Domoljub« priobčuje v zadnji številki notico »Zemlja moda in koprice«, v kateri pravi, da so se v avstrijsko vas Ratasche priselile nekatere dunajske letoviščarke, ki so hodile v nedeljo po glavni ulici skoro nage. Domače dedeta so se tega eramovale in so nabrale kopriv, s katerimi so obmetavale dunajske gospičnice. Baje so se Dunajčanke od takrat oblačile povsem dostojno. Gospod, ki urejuje »Domoljuba«, bi pa lahko vedel, da je avstrijska vas Ratasche identična z gorenjskimi Ratočami in da si lahko vtake svoje zemljepisne koprive za klobut.

— **Cirkularna žaga prerazela delavca.** Včeraj se je pripetila v Belišču pri Osijeku velika nesreča na neki žagi. V cirkularno žago se je zalatnila mala tršica in delavec Peter Krnjak jo je hotel odstraniti. Ustavil je električni pogon žage, vendar se je žaga vrtila. Ko se je Krnjak nagnil, da bi odstranil trsko, ga je žaga pograbila in predlagala čez pol. Komisija inspekcije dela in okrožne blagajne je uvedla preiskavo, ker so ugotovili neke nedostatke na žagi.

Iz Ljubljane

— **Li Proslava 9-letnice proboja solunske fronte.** Naši rezervni oficirji so proslavili včeraj spomin na slavno zmago jugoslovnskega in zavezniškega orožja na solunski fronti. Jutraj je opravil v franciškanski cerkvi solunski dobrovoljec pater Aliančič službo božjo, kateri je prisostvovalo mnogo rezervnih in aktivnih častnikov. Zvečer se je vršil v Kazini družabni večer, ki so se ga udeležili poleg rezervnih častnikov in njihovih rodbin tudi zastopniki oficirskega zbora na čelu z brigadirjem generalom Popovičem. Svečanost je otvoril predsednik ljubljanskega pododborar ing. Bevc, ki je pozdravil navzočega brigadirja in se spomnil proboja solunske fronte kot zgodovinskega dogodka, s katerim je bil položen temeljni kamen našega osvobodjenja in ujedinitve. Govornik je omenil sedanega komandanta dravske divizije oblasti generala Danila Kalafatičeviča, ki je bil takrat v generalnem štabu in je s tedanjim prestolonaslednikom Aleksandrom sodeloval pri odločitvi, ali naj se na obeh straneh izločita srbska armada umakne nazaj ali pa naj nadaljuje svoje zmaganosno prodiranje. Glavni štab se je odločil za nadaljno prodiranje in tako je bila solunska fronta prebita. Ljubljanski pododborar družbenja rez. oficirjev je poslal s svoje slave pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, vojnomu ministru in predsedniku udruženja.

— **Li Otvoritev jesenske razstave.** Jutri ob pol 10 uri dopoldne se otvori na ljubljanskem velesajmu II. pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«. Od desete ure dalje je razstava za občinstvo odprta. Vhod na razstavo je iz pročelja semišnice in iz Lattermannovega dvoreda proti mestu do 18 ure zvečer. Permanentna legitimacija stane Din 30.— navadna vstopnica pa Din 10.— Po 18 uri se staro semišniče zapre in ostane odprto novo semišniče, kjer se nahaja mali prater. Ta ostane odprto do ene ure ponoči. Vhod po 18 uri v mali prater je iz Lattermannovega dvoreda v smerih proti mestu in proti Šiški. Vstopnica Din 3 za osebo. Izvezti so imeli tudi permanentnih legitimacij, ki imajo vedno prost vstop.

— **Li 20%tni popust na gledaliških vstopnicah k vsem predstavam za čas II. pokrajinske razstave od 17.—26. septembra** imajo posetniki kulturne razstave: »Gledališče—Ljudstvo—Družba«, ki se nahaja v paviljonu K na semišnici. Vsak posetnik te kulturne razstave dobi pri vstopu v paviljon listek, ki naj ga dobro shrani. Na podlagi tega listka ima pravico da zahteva pri gledališki blagajni 20% popust.

— **Li Oblastni urad za posredovanje nameščenja privatnim nameščencem.** Ljubljana, Gledališka ulica št. 8, ima v svoji evidenci sledeče brezposelne nameščence: 15 trgovskih pomočnikov in prodajalk raznih strok, 5 blaginščark, 2 laboranta za proizvodnjo alkohola, 10 knjigovodij, pomožnih in samostojnih blaginščark, 18 korespondentov v raznih jezikih, 6 poslovodij, 8 administrativnih uradnikov in uradnic, 3 obratovalce za kemično podjetje, 6 rudarskih tehničnih uradnikov, 5 pomožnih carskih posrednikov, 3 praktikanke za urade in trgovine, 9 kontoristini, 18 skladiščnikov, 2 izločena aranzjerja, 3 trgovske potnike, 7 stenografi, 3 rudarske geometre, 2 drogista in 1 šumarsko-ekonomski uradnik. Povpraševanje: 1 prodajalka in 1 uradnik, perfektni strojepec, večje madjarskega jezika.

— **Li Ljubljana v filmu.** »Jugofilme«, mlado filmsko podjetje iz Ljubljane, je dogotovilo manjši film, ki predočuje Ljubljano, njen milje, njeno družabno in sprično življenje. Nekateri posnetki, zlasti slike mesta Ljubljane, so prav posebeni, zanimivi tudi prizori z našega »weekenda« na Ljubljani. Film, ki ima sicer tehnične hibe, izpopolnjujejo zaključni poskusni prizori kandidator za film. Prihodnje dni bo film že na programu in uverjenj smo, da bo ljubljanska publika z zanimanjem sledila predstavam. Kakor čujemo, pripravljajo podjetje filmsko burko »Janezove nezgode« v treh dejanjih.

— **Li Komarji v Ljubljani** so postali na jesen nenavadna nadleža zlasti južnemu delu mesta. Tega mrčesa je letos toliko, kakor ga še menda ni bilo nikoli. Ponoči pojo okoli postelj in pikajo speče ljudi, da včasih

ni miru ter morajo sredi noči pobijati krvo- ločinke. Cim hladneje postaja zunan, tem bolj pritiskajo v sobe nadležniki. Zlasti otroci, ki trdo spe, so velj popikani. Regula- cija Gradaščice in GHNSice ter drugih pri- tokov Ljubljane postaja tudi zaradi komar- ske nadležne nujna zadeva.

— **Li Družabni večer demokratov** bo v so- boto dne 17. t. m. ob 8 uri zvečer v dvorani Kazine, na kar opozarjamo drage naše so- mišljenjke. Zdravo! Načelstvo.

— **Li Sentjakobka knjižnica** v Ljubljani, Stari trg 11, je od 15. t. m. dalje za zimski čas odprta vsak delavnik od 3. popoldne do pol 8. zvečer. Vstop vsakemu prost. 689-n

— **Li Razstava in zaloga pletilnih strojev** vseh vrst ter strokovni pouk v pletenju. — Ljubljana, Židovska ulica 5. Fr. Kos. 104-L

— **Li Pevski jezikov francoščine, angleščine, italijanščine, nemščine, erbohrvaščine** v sku- pinah in za posameznike po Berlitzovi me- todi. Vpisovanje in informacije od 6. do 7. zvečer, Beethovnova ulica 7, pritrilje. — S. J. Jeras. 687-n

— **Li Specialist za ženske bolezni** in po- rodnitvo med univ. dr. Leo Šavnik ordinar- ni od 20. t. m. dalje v Ljubljani, Tavčarjeva ulica (Sodna ulica) 6. Telefon št. 2614. 688-n

— **Li Kopališče Tabor** odprto za javnost vsako sredo in soboto od 8—19 ure, ob ne- deljah od 8—12 ure. Vhod nasproti voja- šnice.

— **Li Vreme.** Snoči ob 21. je kazal baro- meter 762. termometer 15.4 stopinje C, da- nes ob 7. jutraj barometer 761, termome- ter 12 stopinj C, opoldne barometer 760, termometer 20 stopinj C.

— **Li Trpinčenje živali.** V nekem hlevu na Tržaski cesti je služboval stražnik ugo- tovil grozen način trpinčenja živali. V hle- vu je bilo pet konj, ki so sami »skeletni«, kakor pravi stražnikovo poročilo. Eden od teh konj ni mogel več stati na nogah in go- spodar ga je dvigal z vrvmi, a žival se ne more več ganiti. Konji so imeli slabo hrano, a gospodar jih dnevno uporablja za najte- žja dela. Upamo, da bo oblast napravila konec brezprimernemu trpinčenju konj.

— **Li Popadljivi psi.** Na Glincah je popa- del nek hla pes delavčev zeno Marilo Cimerman. Šla je mimo neke hiše, a pes je planil z dvorišča ter jo popadel. Raztrgal ji je krilo. Žena se je močno prestrašila. Cimermanova ima 100 Din škode. Drug pes je popadel privatnega uradnika Frana Dolničarja v Metelkovi ulici pri Scagnetti- jevi gostilni. Pes je prišel z dvorišča. Dolničarju je raztrgal zimski plašč. Škoda znaša 300 Din

— **Li Drobili policijske kronike.** Policija je od včeraj do danes opoldne zaprla dva nevarna tatova. Nekega sladoležarja Dal- matinca radi tatvine 480 Din in drznega kolesarskega tatu Remarija. Prijavljene so tri tatvine, med njimi dve tatvini koles. Dalje navajajo policijska poročila grozen način trpinčenja živali, deset veseljakov je kalilo nočni mir, med njimi tudi veselo vdovica Lojzka. Ovađena je dalje neka Angela, ki je ljudem vedeževala s kartami, neki izvoščak radi prekoračenja tarife in neki šofer, ki je brez dovoljenja vozil pot- nike na avtobusu.

— **Li Dr. Bleiweis pričeni s 16. t. m.** ne ordinira do preklica.

Iz Celja

— **c Mandat občinskega odbornika v Celju** je odložil klerikalni občinski odbor- nik Franc Gračnar. Na njegovo mesto stopi baje profesor Anton Cestnik.

— **c Pomarejen dvodirarski novce** je nekdo oddal v četrtke na policiji. Falzifikat se razlikuje od pristnega novca v tem, da ima votel zvok, med zobci na robu zarezo in da je vrsta pik ob robu na strani s kra- ljevo glavo zabrisana. Potrebna je pozor- nost, ker najbrž krožijo v mestu Celju in okolici še drugi falzifikati.

Iz Maribora

— **m Otvoritev zimske koncertne sezone.** Mariboru se obeta letos prav živahna kon- certna sezona. Napovedan je koncert Saša Popova, ki bo otvoril koncertno sezono Ljudske univerze, sledila pa bo cela vrsta gostovanj zunanjih pevskih zborov. Tudi gla- dališka uprava pripravlja za letošnjo sezono zelo pester spored. Tudi domača glasbena društva pripravljajo svoje koncerte. Ena naj- zanimivejših prireditev pa bo tudi letos novinarski koncert dne 1. decembra.

— **m Slava rezervnih oficirjev in ratnikov** se je tudi v Mariboru vršila z vso sloves- nostjo. Na Trgu svobode se je vršila sve- čana služba božja, kateri je prisostvovalo poleg številnega občinstva mnogo zastopni- kov civilnih in vojaških oblasti. Velika četa rezervnih oficirjev je tvorila špalir. Po službi božji se je vršila defilacija, na kar je bil razhod, zvečer pa se je vršil prijateljski sestanek.

— **m Nova stanovanjska kolonija** je na- stala ob Betnavski cesti. Ljubke endružins- ke hišice, obdane z vrtovi, napravijo na vsa- kega tujca najlepši vtis. Z uvedbo avtobus- nega prometa bo tudi ta del najnovjšega predmestja dobil z mestom ugodno zvezo. Posebna značilnost te stanovanjske kolonije je dejstvo, da so novi hišni posestniki zgra- dili te hiše večinoma sami s svojimi druž- inami. So to večinoma železničarji, ki so v svojem prostem času gradili svoje domove. Prvi vtis je našel kmalu mnogo pose- movalcev in danes stoji že cela kolonija, broječa okrog 20 hišic. Javljajo pa se vedno novi interesi, tako da se nastalo na nek- da zapuščenem polju pojopnoma novo pre- mestje.

— **m Zanimiv proces.** Soproga maribor- skega profesorja H. K. se je pred časom zgradila v Gradcu pri nekem tamošnjem röntgenistu. Morda vled nepredvidnosti, morda vled napake v aparatu pa ji je pri- tem tako ožgal obraz, da je več mesecev ho- dila s popačenim licem okrog. Sedaj je vlo- žila proti imenovanemu profesorju tožbo in zahteva za pokvarjeno lepoto precej visoko odškodnino. Razprava se bo vršila te dni v Gradcu. Za proces vlada v Mariboru veliko zanimanje.

Nov dokaz naše marljivosti in vztrajnosti

Jutri se otvori na velesajmu II. pokrajinska razstava, ki daleč nadkriljuje laneko in doseje je ena največjih prireditev te vrste v Jugoslaviji. — Kaj vse bomo na razstavi videli.

Letošnja pokrajinska razstava »Ljub- ljana v jeseni« obsega zlasti naše kmeti- stvo v trgovskem pravcu. Razstavljeno sadje, zelenjava, med, maslo, sir, vino itd. bo namreč obiskovalcem na prodaj v manj- ših in večjih količinah. Ljubljana v jeseni« pa obsega tudi druge važne grane našega gospodarstva, kulture, higijene itd. Zato bo razstava gotovo vzbudila veliko zani- manje vseh slojev prebivalstva.

Prednjači kmetijske razstave, ki ob- sega:

Sadni oddelek, namenjen razstavi na- miznega sadja, zlasti jabolk. Sadje mora biti skrbno obrano, sortirano in pravilno vloženo v zaboje. Vsa razstava ima po- dajati zgled, katere vrste jabolk so naj- bolj pripravne za namizno sadje in za kup- čijo in kako je pripraviti in vlagati sadje v zaboje. Jabolka so razstavljena v ame- riških zabojih, ki držo okroglo 20 kg in ki se dobe pri Kmetijski družbi v Ljubljani. Dopusniti je razstava tudi v drugih zabojih in sodih, ki odgovarjajo običajni teži 25 in 30 kg sadja.

Zelenjadni oddelek. V tem oddelku je razstavljena različna vrtna zelenjad. To je prva razstava te vrste v Ljubljani. Ze- lenjadni oddelek naj pokaže, katere vrste in sorte zelenjadi se pri nas z uspehom pridelujejo in so zato priporočljive. Raz- stavljena zelenjad bodi za zgled, kaj se da pri tej važni gospodarski stroki do- brega doseči in za katere sorte se nam je v bodoče odločiti.

Mlečarski oddelek, obsega naše doma- če izdelke sira in surovega masla in ima namen, pokazati naš dosežani napredek na polju sirarstva in mlekarstva. Obenem ima dati potrebno pobudo za nadaljnji raz- voj te važne gospodarske stroke. V tem oddelku so razstavile najbolj znane sirar- ne in mlekarne naše dežele in sicer z na- menom, da se spozna veliko vrednost do- mačega pridelka in da se dela propaganda za izvoz sira in mleka.

Čebelarji oddelek. Ta oddelek obsega pred vsem razstavo letošnjega medu in voska v prodajne svrhe, ravnotako pa tudi različno čebelarstvo orodje in panje. Le- tošnja letina na medu ni najboljša, kar se tiče količine pridelka, vendar se dobi pre- ceje medu, ki bo napredal.

Vinski oddelek, obsega le sortna vina v buteljkah. Točila se bodo obiskovalcem za poskušnjo v malih kozarcih, pa tudi v interesu večjih odjemalcev, ki želijo priti do pristnih domačih butelskih vin.

Kmetijsko-strojni oddelek, obsega vse vrste kmetijskega orodja in strojev, ki jih rabimo pri poljedelstvu in travništvu, pri živinorstvu in mlekarstvu, pri sadjarstvu in vrtnarstvu, vinogradništvu in kletarstvu. Razstave se udeležujejo domače in tuje tvrdke. Ta razstava nudi našim gospodar- jem ugodno priliko za ogled in nakup iz- boljšanega orodja in strojev.

Vrtnarsko razstavo so priredili splošno priznani ljubljanski trgovski in umetni vrtnarji. Ze lanskó leto je ta razstava vzbujala največje zanimanje. Vzradostilo se bo vsako oko ob pogledu na krasni vrt z divnim domaćim in eksotičnim rastlin- stvom, ki je prirejen v velikem paviljonu J v izmeri 1000 m². Ta razstava, ki bo lan- skoletno po vsebini in arazmaju še preka- šala, bo gotovo vzpodbudila ljubezen do cvetja in zanimanje za trudopolno delo na- ših umnih vrtnarjev.

Razstavo plemenskih konj v zvezi z veliko jahalno in dirkalno dirko priredi Kolo jahačev in vozačev v zvezi z Konje- rejskim društvom v Ljubljani. Ta razstava se bo vršila že četrtič na željo konjeje- cev, kakor tudi ljubljanskega občinstva.

V paviljonu »K« je letos nameščena kulturna razstava Zgodovinski razvoj slo- venskega gledališča. Prva razstava te vrste bo gotovo zanimala meščane in deželane. Prireditve bo dokazala, da ima tudi skrom- no slovensko gledališče svoje tradicije in da je njega umetniški nivo na višini. V delno dekoracijo te razstave pa bo raz- stavljen tudi nekaj umetnih slovenske upodabljajoče umetnosti. Uprava ljubljans- kega velesajma se je potrudila zbrati naj- boljša dela, ki bodo po ugodnih cenah stav- ljena občinstvu v nakup.

Radio razstavo amaterjev je priredil Radio klub v Ljubljani. Radio amaterji so razstavili aparate, katere so sestavili sami. Posebna ocenjevalna komisija bo preizku- šila in pregledala radio aparate ter priz- nala najboljši delom več denarnih in bla- govinih nagrad.

Najzanimivejša bo pa jutrišnja revija naših narodnih noš in v slučaju lepega vre- mena tudi obhod po mestu, pri katerem nastopi nad 400 oseb. Gorenjski fantje se predstavijo ljubljancem na konjih.

Kot vsako leto, se je tudi letos higijen- ska razstava znatno spremenila, preuredila in povečala.

Z ozirom na dejstvo, da je cela jesenska razstava na velesajmu gospodarskega zna- čaja, je tudi higijenska razstava dobila čis- to novo obliko pod naslovom »Higijena na deželi«. Organizatorji so pridobili mnogo jako zanimivih predmetov, s katerimi lahko nazorno pokažejo vse nedostatke v hgi- eni na deželi, prav tako kot tudi pripo- močke, s katerimi se lahko te nedostatke odpravi oziroma primerno nadomestilo zanje.

Vsa razstava je razdeljena bistveno v tri glavne dele in sicer: osebna higijena, higijena gospodarstva in higijena občine. V prvem oddelku so popolno nazorno postav- ljene razne kope, ki si jih vsak, še tako reven poljedelec lahko pripravi in ki si jih

direktno mora pripraviti pri tako napor- nem delu, da očisti svoje telo vsak večer in si izpere umazani znoj. Pokazane so ko- peli od najprimernejše do najboljše. Ne- šteto slik in napisov ter diapozitivov okusno izpopolnjuje ta velevažni oddelek. Drugi oddelek pa temeljito razpravlja vsa gospodarsko-higijenska vprašanja. Zlasti za- nimivo je originalno kmetosko stranišče in nehijska kmetoska soba s kuhinjo. In še mnogo drugih stvari, kakor: kanalizacija, napeljava vode itd., važni napisi, slike, po- sebno načrti napravijo oddelek zanimiv in prikupljiv. Neprekoslivo izpolnjen pa je tretji oddelek, ki je skoro najvažnejši.

Da se je natančno nazorilo higijensko, javno stranišče in javno kmetosko kopališče (kar bi morala imeti vsaka občina), se je zelo razširila razstavni prostor. Kopališče bo lepo funkcioniralo, vsak se bo lahko tam skopal, če bo hotel. Krasen je vodnjak (laven, sredi trga), ki bo tudi v obratu. Prav tako so važna in zanimiva vsa ostala nazorila, ki razpravljajo o vseh higijenskih vprašanjih, katere pridejo v poštev na deželi. Za razstavo vlada veliko zanimanje.

V kolikor je ostalo razpoložljivega prostora v paviljonskih zgradbah, se je na- mestilo razstavljalec, ki so razstavili in- dustrijske in obrtne izdelke onih blagovnih skupin, za koje prične sezija v jeseni. Upra- va velesajma je mogla sprejeti le malo številu razstavilcev, ker je razstavni prostor omejen.

Ni se pa pozabilo tudi na veselje obis- kovalcev z raznimi igračnicami, vrtiljaki, hipodromom, toboganom itd. lanskega leta. Velesajmska uprava je letos ta veselčni park še izpopolnila z raznimi novimi atrak- cijami v veselje in zabavo obiskovalcem. Deviza: »Po delu zabava« bo tudi v »Lub- ljani v jeseni« veljala.

Uprava ljubljanskega velesajma upa, da bo s temi prireditvami ustregla vsem slo- jem našega prebivalstva, v povzdigo kul- ture in higijene in pa tudi v zabavo ob- občinstva.

RADIO RAZSTAVA.

ki ji priredi ljubljanski radio klub ob priliki pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni«, bo zelo peštra in za amaterje in ljubitelje radiosporta tudi zelo poučljiva. Razstave so bo udeležilo 27 amaterjev, ki bodo razstavili najrazličnejše aparate od navadnega dvocev- nega do hipermoderna Elstree Six. Nade- lje bodo amaterji razstavili tudi posamezne dele, razne tuljave, kondenzatorje in merilne instrumente. Posebno zanimanje bosta gotovo vzbudili dve mali amaterski brzojavno od- dajni postaji za kratke valove. Občinstvo pa bo tudi občudovalo iznajdljivost in praktič- nost naših amaterjev. Razstavljen bo namreč prejemni radio aparat (detektor), ki bo mon- tiran v navadnem dežniku.

Tisti, ki se zanimajo za našo moderno od- dajno postajo v Domžalah, jo bodo lahko v mali obliki občudovali na razstavi, kjer bo natančno izdelan model (160/80 cm). Ocenje- valna komisija je že pridno na delu in ocen- juje aparate amaterjev. Vsi ocenjeni apar- ati bodo na razstavi označeni.

Pri oeni pridelo v poštev te-le točke: 1. jakost in občutljivost (10 točk); 2. čistota sprejema (10 točk); 3. selektiviteta (10 točk); 4. občestnost; valovna dolžina 200—600 metrov (3 točke, 200—2000 m (4 točke), pod 200—100 m (4 točke) in pod 100 m (5 točk); 5. Način električne in mehanične izpeljave (5 točk); 6. izkoriščenje prostora (5 točk); 7. v koliki meri so posamezni deli lastni iz- delki, ali so kupljeni (5 točk) in 8. v koliki meri je manipulacija aparata enostavna ali komplicirana (10 točk). Dosegljivih točk je torej 60. Kdor od amaterjev želi konkurirati, naj priinese svoj aparat do danes 5. popol- dne v klubov lokal na velesajmu. Aparatu mora dodati skični načrt in izjavo, da je aparat sam sestavljen.

Pred spopadom Dempsey-Tunney

Amerika stoji pred sportno senzacijo. Samo še dober teden dni je do spopada obeh bokarskih korleč Dempseyja in Tun- neya. Kdo bo zmagal, je vprašanje, ki da- nes zanima športnega Američana. »Ali bo Dempseyju uspela revanša«, se vprašujejo njegovi številni pristaši, kajti dobro se za- yedajo, da bi pomenil poraz bivšega sve- tovnega prvaka njegovo propast. Zato je razumljivo, da še nikdar ni vladalo za- match tako ogromno zanimanje kot to-pot, še nikdar in morda tudi v bodoče ni in ne bo gigantski borbi prisostvovalo toliko gledalcev.

V ogromni, nekrti areni »Soldiers Field« v Chicagu, kjer se spopadeta oba rivala za naslov svetovnega prvaka v boks, je pro- stora za 150.000 gledalcev, vendar se zdi, da bo ogromni stadion skoraj premajhen za množico, ki bo prihodnji četrtak navalila nanj. Zadnje dneve se prod, dnevno za 100 tisoč dolarjev vstopnic in spretni menajer Tex Rickard računa, da bo kasiral okoli 3 milijone dolarjev — vsota, ki še ni bila dosežena na nobeni prireditvi in tudi v bo- doče verjetno ne bo. V slučaju dežja se borba preloži, vendar so vsi meteorologi edini v tem, da bo 22. septembra lepo vre- me. Sai mora biti če se spopadeta Demp- sey in Tunney! Tako namreč sodijo Ame- ričani.

Dempsey in Tunney se medtem marljivo pripravljata na borbo. Dempsey si je v okolici Chicaga najel vilo, v kateri trenira na vse kriplje, pa tudi Tunney se je že na- stanil v Chicagu.

Stadion je zgrajen v veliki ovalni obli- ki s tribunami za 100.000 oseb, v sredi okoli krog, pa bo nameščen

Tragedija plesalke Izidore Duncan

Šal zakrivil njeno smrt. — Iz življenja pokojne reformatorke plesne umetnosti. — Nesreča za nesrečo.

Že včeraj smo med brzojavnimi vestmi poročali, da se je slovita plesalka Izidora Duncan v Nizzi smrtno ponesrečila. Med poskušno vožnjo se je njen šal zapletel med kolesa z nenavadno brzino drvečega avtomobila; plesalko je vrglo iz avtomobila in si je pri padcu zlomila hrbtenico ter obležala mrtva.

Ker je Izidora Duncan že dalj časa bivala v Nizzi, se je vest o njeni nesreči bliskoma razširila po mestu in na kraju nesreče se je zbrala velika množica radovednežev. O dogodku samem ter pretresljivem prologu tragične plesalkine smrti poročajo inozemski listi zanimive podrobnosti.

Duncanova se je lani nastanila v Nizzi, kjer je ustanovila plesno šolo. Pred dobrim mesecem je bila v Parizu in se z nekim tvorničarjem pogajala za dirkalni voz. Določeno je bilo, da prispe avto v sredo 14. t. m. v Nizzo v svrhu preizkušnje. Usodnega dne se je ob določeni uri pred hotelom, kjer je stanovala Duncanova, res ustavil ličen dirkalni avto. Številni pasanti so bili priča pretresljivega prizora. Ko je Duncanova stopila na voz, je prihitela njeni intimna prijateljica in jo s pozvignjenimi rokami rotala, naj ne sede v avto. Nato je glasno zaklicala: «Če me ne boste ubogali, se vam pripeti težka nesreča. Slutim katastrofo in v tem vas, da ne sedete v voz.

Plesalka se je zasmejala in navzlic svarilu sedla v voz. Na sebi je imela avtomobilski dres, okoli vratu pa lep beneški šal. Šal je bil izredno dolg, tako da je en konec visel iz voza. Šofer je takoj pogljal motor z veliko brzino, nesreča pa je hotela, da se je šal bliskoma ovil okoli osi kolesa. Plesalka se je skušala naglo oprostiti šala, toda ta se ji je tesno zadržal okoli vratu in v naslednjem trenutku je v velikem loku zletela iz voza. Padla je tako nesrečno, da si je zlomila tilnik, poleg tega pa jo je šal zadušil. Bila je takoj mrtva.

Demonstracije zločincev in prostitutk

Pred poslopjem varšavskega okrajnega sodišča je prišlo te dni do čudnih demonstracij. Zbralo se je nad 300 oseb, med katerimi je bilo največ kriminalnih zločincev in prostitutk. Šlo je za demonstracije proti državnemu pravniku Blutu, ki je odredil nekaj dni poprej splošno racijo in spravi s pomočjo policije v zapore mnogo sumljivih elementov, med njimi tudi več prostitutk.

Demonstranti so zahtevali, naj državni pravnik odstopi. Ker se je bilo bati večjih izgredov in ker policija ni pravočasno prispela na pomoč, je moral prestrašeni državni pravnik sprejeti deputacijo prostitutk in zločincev, ki je zahtevala, naj aretirane tovariše takoj izpusti. Slednjič je prispela policija, ki je deputacijo aretirala, demonstrante pa razgnala.

Novine z enim čitateljem

Zgodovina angleškega novinarstva belži kot redek dogodek posebno izdajo «Timesa», ki je imela samo enega čitatelja, namreč lorda Curzona. Tik pred njegovo smrtjo je bil izdan en izvod tega lista, ki ga je lord Curzon vsak dan čital v običajnem obsegu, samo poročilo o lordovem zdravstvenem stanju se je bistveno razlikovalo od poročila, priobčenega v ostali nakladi. List je namreč poročal, da je zdravstveno stanje lorda Curzona brezupno. Ker pa niso hoteli zagreniti odličnemu državniku zadnjih ur njegovega plodnosnega življenja, je izšel poseben izvod, v katerem je bilo rečeno, da se lord dobro počuti in da bo kmalu okreval.

Nekaj sličnega se je pripetilo tudi v Italiji. Ko je ležal papež Leon XIII. na smrtni postelji, so mu prinesli en izvod vatikanskega glasila «Osservatore Romano», v katerem je bilo poročilo o papeževem zdravstvenem stanju prikojeno drugače, kakor v ostali na-

kladi. Naročnik nekega angleškega lista je imel sina, ki je bil zapleten v neko umazano afero. Pet dni zaporedoma je dobival izvod lista, ki so ga tiskali nalašč zanj, da bi prikriji sinovo sramoto. Poročilo o procesu je bilo v tem izvodu izpuščeno. — To so pač posamejni vredni primeri obzirnosti.

Katastrofalna povodenj na Japonskem

Londonski listi poročajo iz Tokija o katastrofalni povodnji na otoku Kiu Šiu, kjer je našlo v valovih smrt nad 1300 oseb. Uradna poročila pravijo, da utegne biti število žrtev še večje. V Kumamoto je zahtevala poplava 270 žrtev, 780 hiš je voda odplavila. Nad 2000 hiš je deloma pod vodo. Vodna gladina se je dvignila za 3 metre in besneči valovi odnašajo vse, kar dosežejo. Istočasno je besnel po mnogih krajih Japonske in na Koreji strahovit tajfun. V Omuri je 1500 oseb brez strehe in 6000 hiš pod vodo. V Tokiju samem so čutili v torek močan potres.

Ker so vse brzojavne in telefonske zveze pretrgane, ni mogoče dobiti točnih poročil o posledicah strahovitega neurja. Na Japonskem že 40 let ni bilo takega razdejanja. Prizadeta je vsa zapadna obala, najbolj pa mesto Kojimači, kjer je vihar porušil 700 hiš. Dve vasi blizu mesta je vihar odnesel, tako da se skoraj ne vidi, kje sta stali. V mestu Kumamoto in v okolici znaša število mrtvih in pogrešanih 719, porušeni hiš 1850 hiš. — Voda je poplavlila 70.000 oralo zemlje. Samo v tem okraju znaša škoda 20 milijonov jen.

Potres, ki je nastal ob času strahovitega tajfuna, je imel v nekaterih krajih nedogledne posledice. Tako poročila hidrografični oddelek Zedinjenih držav, da je izginil mal otokček med Hougoum in Manilo. Otok, ki je nastal potresu vulkanske erupcije, je bil zatočišče in gnezdo proslulega morskega roparja Mahla Dehleba, ki je že dolgo časa strahoval prebivalstvo sosednjih otokov. Oblasti roparju niso mogle do živega, dasi so ga zasledovale že več let. Sedaj

ga je doletela katastrofa. Pogreznil se je z otokom vred, ž njim vred pa so našli tudi smrt njegovi tovariši.

Še vedno Chaplinova afera

O zakonski aferi Charlie Chaplina in Lite Grey se je pisalo že mnogo. Afera je sedaj likvidirana z obdobjem Chaplina, ki mora Liti plačati 800.000 dolarjev odškodnine, o čemur smo svoječasnó že poročali. Zdelo se je, da bo sedaj konec raznih mahinacij, intrig in zgodb, toda za Američane Chaplinova afera še ni končana. Po najnovejših vesteh se je ta zakonska tragikomedijska, ki je dvignila toliko prahu, spremenila v grotesko. Iz New Yorka namreč javljajo, da bo Sid Chaplin, Charliejev brat, poročil Lito Grey, čim bodo vse formalnosti o ločitvi zakona izpolnjene. Med obema bratoma vlada baje že dalj časa ostro nasprotje. Sid Chaplin namreč Charlieju zaviduje njegove uspehe v filmu in ga skuša izpodrinuti. Radi te konkurence sta se brata silno zasovražila in da triumfira nad Charliejem, poroči sedaj Sid Lito iz same kljubovalnosti in škodoželjnosti.

Tako vesti iz New Yorka, oziroma Hollywooda, ki je središču vseh intrig. Zdi se pa, da je to vest zasnovala hollywoodska klika, ki črti Chaplina in bi ga rada na vsak način upropastila, kar pa ji radi popularnosti velikega filmskega genija menda ne bo uspelo.

General Zagorski v Gdansk?

V sredo ponoči je doživela Varšava veliko senzacijo. Ob 1. ponoči sta namreč izšli posebni izdaji «Rzecz Pospolite» in «Expressa Porannoga», takoj za njima pa tudi posebne izdaje vseh drugih varšavskih listov. Po Varšavi se je bliskoma raznesla vest, da je pisal general Zagorski, ki je pred dobrim mesecem na zagoneten način izginil, poljskim oblastem pismo, adresirano iz Gdanska. Obenem so posebne izdaje poročale, da je društvo za zaščito vdov in sirot po ponesrečenih letalcih prejelo te dni od generala Zagorskega denarni prispevek za mesec september. Tudi ta denar je bil baje poslan iz Gdanska.

V dopisu poroča Zagorski oblastem, da je zaprt v municijem skladišču pri Gdanku in prosi, naj ga osvobodijo. Vladni krogi pa zatrjujejo, da se je dal Zagorski v Gdanku prostovoljno internirati. Komaj se je v Varšavi razširila vest o bivanju generala Zagorskega v Gdanku, so se uredništva varšavskih listov obrnila telefonično na poljskega častnika v Gdanku s prošnjo, naj zadevo preišče. Prejela so odgovor, da vest o bivanju generala v municijem skladišču ne odgovarja resnici. Kljub temu so oblasti poslale o polnoči v Gdansk preiskovalnega komisarja Piontkovskega, da ugotove, koliko je na teh alarmantnih vesteh resnice.

PREMIJERA!

Šrčkana, lepa in zapeljiva

Marion Davies

v sijajni razkošno opremljeni komediji

Princesa Ninočka

Zenski princ — Od pastirja do princa — Borba za prestol — Intrige — Razkritje na dvoru...

Pri vseh predstavah pomnoženi orkester.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

Divjanje kubanskih banditov

Pariški dopisnik varšavskih listov poroča, da so odkrili na Kubi dobro organizirano tolpo morilcev, ki imajo na vesti nebroj težkih zločinov. Tolpa je že več let vabila poljske izseljence, ki niso imeli dovoljenja za izselitev v Ameriko, naj se poslužijo njenih zvez in pridejo tako v obljubljeno deželo. Pod pretvezo, da jih spravijo v Ameriko, so jih člani zločinske tolpe izvajali na majhne ladje in odpluli z njimi na odprto morje, kjer so jih oropali in pometali v morje. Samo tekom letošnjega leta je bilo na ta način umorjenih 600 poljskih izseljencev. Kubanska policija je mnogo članov razbojniške tolpe že aretirala.

Dnevi brez datuma

O reformi koledarja se zadnje čase mnogo govori in piše. Društvo narodov je že opetovano sprožilo misel, da bi kazalo sedanjí koledar, ki je v marsičem nepraktičen, reformirati, in sicer tako, da bi se meseci izenačili.

Zanimiv in zelo originalen predlog je stavil neki M. Weiller, ki predlaga, naj bi bilo v letu pet dni brez datuma. Ti dnevi bi se nazivali: novo leto, pomladanski praznik, poletni praznik, jesenski praznik in zimski praznik. Datuma bi sploh ne imeli. Tudi bi ne bili ponedeljki ali torški, odnosno katerikoli dnevi v tednu, marveč samo prazniki. Na ta način bi koledar reducirali na

360 dni in bi ga lahko razdelili na štiri enake letne čase po tri mesece, vsak mesec po 30 dni. Dnevi brez datuma bi bili razporejeni tako, da bi odpadlo novo leto na dan pred 1. januarjem, ostali prazniki pa na začetek spomladi, poletja, jeseni in zime. — Pomladni praznik bi odpadel na dan med 20. in 21. majem, poletni na junij, jesenski na september, zimski pa na december. V prestopnem letu bi bil dan brez datuma pred januarjem ali pa bi ga priključili enemu štirih praznikov. Največje težkoče povzročajo pri tem oni cerkveni prazniki, ki ne odpadejo vedno na isti dan.

Omnibus,

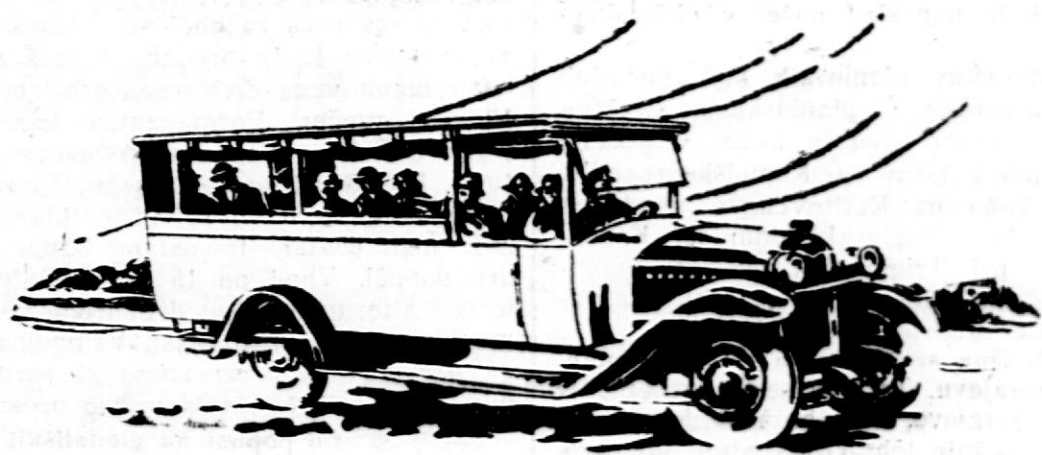
s katerim se doseže večji dobiček, ker so stroški opravljanja manjši.

Tisoči kupovalcev omnibusov so si izbrali omnibus Chevrolet, ker neprestano služi denar in radi ekonomičnega opravljanja denar tudi prištedi.

Motor Chevrolet daje dosti moči za hiter in zanesljiv prevoz ob najmanjši porabi bencina in olja. Omnibus Chevrolet je zgrajen za varnost in dolgotrajnost. Chevrolet je poznamo po tem, da ne potrebuje popravljanja in zatere prihranijo denar za pravilne račune, kar omogoči, da so lahko vedno na cesti in pridobivajo.

Popularno povpraševanje in kvaliteta proizvodnje sta vzrok, da je Chevrolet najcenejši omnibus na svetu, ki ima gonilo v vzajemnim delovanjem.

Zahtevajte še danes od svojega zastopnika za Chevroleta posebna pojasnila za omnibus Chevrolet.

Zastopniki v Jugoslaviji:

LJUBLJANA: V. & M. Barešić & Co., Dunajska cesta 12
BEograd: „Auto Omnia“ Kralja Aleksandra 11—13
SARAJEVO: Filijala „Auto-Omnia“, Aleksandrova 68
ZAGREB: V. & M. Barešić & Co., Kukovičeva ulica 30
NOVI SAD: „Velauto“, Kralja Aleksandra ulica 6
VELIKA KIKINDA: Bela St. iner

CHEVROLET OMNIBUSI
Proizvod General Motors

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

Blagovi za gospode in dame

iz zajamčeno čiste volne. — Poslednje novosti za

jesensko in zimsko sezono

razpošilja staro renomirano tvorniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO

Palackeho tř. 12 (Čehoslovaška)

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. —

Na zahtevo vzorci zastoj in poštnine prosto.

98-L

Trgovski pomočnik

mlajši, vojašine prost. zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v Ljubljani ali v večjem kraju na deželi. — Ponudbe pod Dobra moč/2099 na upravo «Slov. Naroda».

Več mladih delavk

sprejme podjetje v Ljubljani. — Po brezplačni 14dnevni poskusni dobi trajna služba. — Ponudbe samo pisмено pod «Specijalna stroka/2114» na upravo «Slov. Naroda».

Sobo s hrano

oddam dvema gospodoma. — Naslov v upravi «Slovenskega Naroda». 2107

Invalid

išče službo sluge v kakšni pisarni, event. gre tudi za nočnega čuvaja. — Ponudbe pod «Invalid/2109» na upravo «Slov. Naroda».

Pohištvo

kompletno (postelje, omare, mize, otomane) ter kuhinjsko opremo — radi selitve takoj prodam. — Dopisi pod «Razno pohištvo/2110» na upravo «Slov. Naroda».

Absolventinja

trgovskega tečaja, zmožna slovenske stenografije in stroje-pisja — išče službo v pisarni, event. gre za blaginjičarko. — Ponudbe pod «Pridnost/2089» na upravo «Slov. Naroda».

Telefon 379

Ivan Zakotnik

379

mestni tesarski mojster,

— — — LJUBLJANA, Dunajska cesta 46 — — —

Vsakovratna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. — Stropi razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. — Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

PARNI ZAGA. 16/L TOVARNA FURNIRJA

RADIOAMATERJI!

Kupujte samo dober material, ako hočete doseči zaželjeni uspeh. Izšel je naš najnovejši katalog prvovrstnih radio-modelov, kakor N.S.F., Thomson Houston in dr. z bogato ilustriranimi slikami, katerega razpošiljamo brezplačno. Katalog je opremljen s tehnično prilogo, praktično tabelo, množičevilnimi risbami, s popisom materiala in označbo cen, kakor tudi s tabelo za reguliranje. — Din 10—

RADIO tehnika
Zagreb. Gajeva ul. 21